

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egyívnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért, minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknek:

egész oldal ... kor. 32.— | negyed oldal ... kor. 8.
fél oldal ... » 16.— | nyolczad oldal » 4.

A 60 fillér bélyegilletéket a hirdető fizeti.

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

A kilencszázados jubileum megünneplése az iskolákban.

A biboros hercegprimás ő főmagassága IX. körlevelében a következő magas rendelkezést adta ki a kilencszázados jubileum megünneplése tárgyában:

Kilenc százada, hogy hazánk szent István király apostoli buzgalma és bölcs előrelátása folytán a katolikus Egyház kebelébe fölvétetett.

Kilenc század óta élvezi immár nemzetünk azokat az áldásokat és jöteményeket, a melyeket az Egyház úgy a nyilvános, mint a magánélet minden terén árasztani szokott.

Sokkal nevezetesebb ez évforduló, hogysen azt nyomtalanul átsurranni engedhetnök.

Mély hálával eítelve áldjuk az isteni Gondviselés kegyét, hogy dicső őseinket Egyházának fiaivá fogadta és nemzetünket a századok viszon­ tagságai közepett állandóan föntartotta és védelmezte.

Hogy a köteles hála érzelmei minél általánosabb kifejezésre jussanak, elrendelem ezennel, hogy főegyházmegyém összes tanintézetei a katolikus tanítók országos bizottsága által kidolgozott és általam folyó hó 7-én 1890. szám alatt jóváhagyott alábbi program szemmeltartása mellett kegyeletes ünnepségeket rendezzenek.

Az ünnepélyek idejét válaszszák és határozzák meg a tanintézetek elüljáráságai.

Végül fölhívom az iskolai hatóságok figyelmét a következő munkákra, a melyeket gondos kezek az ünnepségek rendezésének megkönnyítésére készítettek.

1. *Emlékkönyv* a katolikus tanintézetekben tartandó ünnepségekhez. Irta és szerkesztette Ember Károly. Kiadta a Szent-István-Társulat. Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.

2. *A szent-év emléke*. Szerkesztették Bertalan Vincze és Szokoly István. Kiadta Buzárovits Gusztáv Esztergomban.

A 900-as évforduló ünnepi programja:

A) Tanítók.

Körönkint diszgyűlést tartsanak s ezen a kör valamely tagja ünnepi beszédet mondjon.

Tárgysorozat:

1. Szentmise Te Deummal.
2. «Isten áldd meg a magyart.» (Ének.)
3. Elnöki megnyitó.
4. Beszéd az ünnep jelentőségéről.
5. Pápai himnus. (Ének.)

B) Tanulók.

Iskolánkint ünnepet tartsanak, a hol lehet a tanulók együtt egy teremben vagy az udvaron, a hol ily alkalmas hely nincsen, osztályaikban külön-külön.

Egy és ugyanabban a városban vagy faluban levő iskolák egy és ugyanazon a napon tartsák.

Az iskolai ünnepet megelőző napon úgy a tanítók mint a tanulók szent gyónáshoz járuljanak.

Másnap iskolai ünnepély.

Tárgysorozat:

1. Szentmise Te Deummal. A mise alatt a tanítók és tanulók áldoznak.
 2. *Ha együttesen tartják az ünnepélyt:*
 - a) «Isten áldd meg a magyart.» (Ének.)
 - b) Az igazgató megnyitó beszéde.
 - c) Két (2) fiú alkalmi szavalata.
 - d) Ünnepi beszéd a nap jelentőségéről. Mondja a tanítóttestület valamely tagja, a kit erre az igazgató fölkér.
 - e) Két (2) leány alkalmi szavalata.
 - f) Rövid alkalmi beszédek a magyar történelem köréből. Mondják a tanulók.
 - g) Elnöki zárbeszéd.
 - h) Pápai himnus. (Ének.)
- Ha osztályonkint tartják*, akkor a program annyi­ ban változik, hogy a megnyitó és zárbeszéd

elmarad és a szavatok a tanítványok neméhez alkalmazkodnak.

Igen kívánatos, hogy úgy a tanítók, mint a tanulók egyházi (fehér-kek) és nemzeti színű szalagokból készített esőkorral a mellükön vegyenek részt az ünnepélyen.

A könyvnelkülözésről.

III. A gyakorlás és ismétlés, ez a két megnyilatkozás képezi fő mozzanatát az elmének; oktatásunk és nevelésünk maradandósága érdekében e két momentum felé kell irányozni lépéseinket és a cselekedet érdekében oly eszközökkel és módokkal kell közreműködnünk, melyek eme említett sajátos képességeit az emlékezetnek, legközvetlenebbül érdeklik és érintik, hogy megszerezzék.

Legelső sorban mindennaposá kell tehát tenni a gyakorlást; ennek következtében nyer készséget és könnyűséget — no meg természetesen tartalmat is. De ugyancsak eme körülményekkel érhetjük el a legtöbb esetben azt is, hogy a huzamos, cseletudatos gyakorlás és tervszerű tartalomgyűjtés segítségével, elhalványítunk oly szerzett képzeteket, a melyeket kiszorítani, a gyermek fölfogott érdekében kell, hogy cselünk legyen.

Főnéb említettem, hogy az otthon nem-törődömsége, sokszor tudatlansága következtében, továbbá, hogy a környezet, meg az utca határan a gyermek emlékezetére rajzolódott sok kép között foglalnak olyanok is helyet, a melyeket elhalványítani, kitörülni az iskola kötelessége lenne. Annival is inkább szükséges e képek helyébe alkalmasabbakat, jobbakat adni, mert a mint a lélektan tanítja, a sokat alkalmazott, vagy bármilyen külső inger útján gyakorlabban elre keltett képzetsorok mintegy vágányokat járnak ki, a melyekre sokszor és különösen a gyakori ismétlődés folytán, szinte akarátlanul ráter a gyermek, még pedig nem ritkán úgy is, hogy a kijárt vágányok mentén fekvő képzetsorok, megnyilatkozásukban még csak az öntudat előterébe sem jutnak. Így érthető csupán meg az, hogy valamely gyermek egyrészt meggondolatlanul, de viszont föltartóztathatlanul hazudoz, káromkodik, top, trágárakat beszél, mert beleélté magát s a sokszorhallás és gyakorlás következtében éles képzeteket szerzett abban az irányban. Sokszor azonban fizikai tekintetben is romlását idézik elő, romboló hatásukkal ezek a rosszra ösztökélő és kijárt vágányokat alkotó képzetkapcsolódások.

E megnyilatkozásokkal szemben, oly tartalmat kell most már adnunk az emlékezetnek, a mely tartalom elhalványítja és feledésbe viszi azokat a képzeteket, a melyeknek reprodukcióját meg akarjuk gátolni.

Ebben a tekintetben tesz az iskola keveset. Pedig, ha elismerjük, hogy az élet a társadalmi mostoha viszonyok, a szegénység, a nyomor, az

alsóbb néposztály tudatlansága, erkölestelensége sok bűnt látat a gyermekkel és ha elismerjük, hogy mind az, a mit mi ezekben lünnék látunk, hogy az csakugyan bűn, akkor el kell azt is ismernünk, hogy mulasztást követ el az iskola akkor, ha komolyabban nem foglalkozik e kérdéssel és nem számol az életnek a gyermekre gyakorolt és rajta sokszor megnyilatkozására jutott eme hatásával. Mert nem elég pusztán arra törekednünk, hogy elhallgattassuk eme elitelt képzetsorok megnyilatkozását, de foglalkozunk azzal mélyebben és behatóan, mert azokat a megnyilatkozásokat nem elfojtani, elnyomni, de kiirtani kell. Bár amaz a ráhatás is szül eredményt, de csak ideig-óráig tartót, míg ez a más, nemesebb s az emberképzés és nevelés magasztos cseljével jobban összeillő. És valljuk meg, hogy mi nem dolgozunk mindig azokkal a finomabb hatásokkal, a melyek hivatásunkkal inkább velejárók volnának. Igaz ugyan, hogy a mi jóindulatú iparkodásunkat sok tekintetben megbénítják egyéb okok, a milyen pl. a már említett túlszűfolttsága az osztálynak, a mely körülmény a gyermek énjéhez való közelebb-férközést, illetőleg az egyéni nevelést teszi úgy-szólván lehetetlenné stb. stb., de azonban mind ez olyan körülmény, a mely egy kis jóakarattal megoldható, elhárítható.

Nehézzé teszi azonban az elhalványítást és feledtetést magának a feledésnek természete; mert a feledés szándékos és tervszerű előmozdítása nehezebb, mint az emlékezésé.

Míg az emlékezés előmozdításánál minden törekvésünk a szükségelt segítő képzetek megszerzésére irányul, addig a feledés elősegítésénél ezen segítő képzetek eltávolítására kell törekednünk. Ezt a nagyon nehéz föladatot pedig csakis úgy érhetjük el, ha abból a képzetkörből kiszakítani iparkodunk a gyermeket és a kitörendő képzetkörrel szemben olyanokat adunk cserebe, a mely az értelem erős beavatkozásával, amazt onnan bizonyos erkölesi hatással elhallgattatja. Késsé lassú és nehéz is a dolog, de nem keresztülvihetetlen.

A családi élet több idevágó példát tud fölmutatni; mert hisz minden családban, a hol gyermekek vannak, oly rosszabb s kevésbbé rosszabb megnyilatkozások (ilyeneket különben az agyfejlődés különböző fázisaiban föllépő funkcionális hiányok is produkálnak), tehát oly megnyilatkozások is vannak, a melyeket, — hogy nagygyá ne nőjjenek — el kell enyésztetnünk.

És az agy ezt az eltüntetést el tudja viselni, és a mi fő, ki is tudja heverni . . . Csak az iskolának kell komoly igyekezettel azon lenni, hogy a míg egyrészt következetes legyen terve keresztülvitelében, addig másrészt ne szalaszson el egyetlen alkalmat sem arra, hogy megismerkedve a gyermek lelkével, a hibákat, a kiirtani való rossz tulajdonságokat a saját otthonukban keresse föl és támadja meg, hogy onnan kivesse. Jóllehet ugyan, hogy az első, sőt a második kísérlet is,

eseköl
egys

Meg
vonat
nem
psihol
lelkite
soha s
szinte
tehets
összet
képzet
tehat
nünk.
mivel
desét,
számá
tagadl
ben g
Rea
legyür
ben o
nunk
Az
fölkelt
benne
tátja a
s min
emkek

Kér
kezet
tesz-e

E t
keltés
ő elős
arant,
legtöl

Má

A t
söt na
nek, a
a kére
könyv
keznő
tatás
vagy
iskola
tisza

Az

tanítj
juk,
Mülle
alig s
den t
a ter
állat
képes

esekély eredményt ad, de a folytonos ismétlés egyszer csak czélhoz vezet.

Meg kell azonban az emlékezet művelésére vonatkozólag jegyezni, hogy önálló képzése nem eszközölhető, mert, mint azt minden pszichologia tanítja is, az emlékezet nem önálló lelkítelenség. — Ezért az emlékező-tehetséget soha sem gyakoroljuk magában (a mi különben szinte elképzelhetetlen is), mert maga az emlékező tehetség a többi szellemi tehetségekkel szorosan összefügg. Viszonosságban van az a szemlélés, képzelés, az értelem, ész, kedély és akarat, tehát művelésnél ezekre is tekintettel kell lennünk. A míg tehát az emlékező tehetség rendszeres művelése nagyban előmozdítja az értelem fejlődését, a mennyiben a behatásokat és képzeteket számára megőrzi és visszaidézi, addig másrészi tagadhatatlan, hogy megterhelése sok tekintetben gyöngíti az értelmet.

Reáhatásainkban tehát figyelemmel kell, hogy legyünk a lélek többi tehetségeire is. E tekintetben oly természetű dolgokkal kell foglalkoztatnunk a lelket, a mi azt leginkább érdekli.

Az érdekeltiséget kell e szerint a gyermekben fölkelteni és ébren tartani; mert mindaz, a mi benne érdeklődést tud támasztani, az foglalkoztatja a képzeletet, az értelmet, kedélyt, akaratot s mindezek mellett mélyebb nyomokat is vés az emlékezetbe.

Kérdés most már, hogy a népiskola az emlékezet foglalkoztatása dolgában egyáltalában tesz-e valamit és mennyit?!

E tekintetben nehéz ítélkezni, mert az érdekeltetés képviselője az iskolában a tanító. Ha az ő előszava belépja magát az észbe, szívbe egyaránt, akkor nyert ügyünk van, ellenkezőleg a legtöbb esetben veszteség leszünk.

Második tényező e kérdésben a tankönyv.

A tankönyvek kérdésével igen furesén vagyunk, sőt nagyon is furesén. Egyik fél barátja a könyvnek, a másik ellensége. Hát ha az iskolába vinnők a kérdés eldöntését, hát ott a gyermeknép — a könyv ellenzőinek nem kis öröme — úgy ítélkeznék, hogy kár is volt egyáltalában a nyomtatás mesterségét föltalálni, sőt náluk a tanulni vagy nem tanulni kérdésének fölvetésével az iskolák intézményével szemben is, csakhamar tiszta képünk lennie. Csakhogy nem oda Buda...

Czike Imre.

(Folytatása következik.)

A fegyelmezés.

Az ember Istennek legjesebb teremtménye, tanítja szent hitünk; de bátran hozzá toldhatjuk, hogy egyszersmid a leggyámoltalanabb is. Müller, váci kanonok szerint: «A legutolsó bogár alig születik, már fut, érzékeit, erőit, szóval minden tehetségét használja... Minden teremtményt a természeti ösztön vakon vezérel és minden állat a maga rendeltetése és szükségleteihez képest úgyszólván életrevalóságban születik...

De az emberrel épen megfordítva van a dolog. Isten ő neki ösztön helyett szabad akaratot adott s keblünkben hordjuk az isteni szikrát». Valamint a szikrának tüzet tápláló anyagra van szüksége, hogy tovább élhessen: úgy a keblünkbe rejtett szabadakarat-esirának is a szellemi gyámoltás mozdítja elő fejlődését.

A gyémántot gyémánttal kell köszörülni, hogy minél értékesebb legyen; az embert pedig emberek társaságában lehet kímüvelni. Isten legbecesebb drágaköve az ember, mert benne saját képmását leli föl. Az embert Isten képmásává tenni a nevelésnek föladata. Herbart szerint: «A nevelés nagy munkájával az erényt akarjuk megtestesíteni a növendékben». Isten pedig «minden jó tulajdonságot egész teljességével bír», írja a katekizmus; tehát az erény teszi az embert Istenhez hasonlóvá.

Mi az erény?

Erény alatt mindazon szándékos akarattal véghezvitt erkölcsi, tehát tudatos eselekvések összességét értjük, melyek az isteni és társadalmi törvényekkel megegyeznek. Vagy mint a katekizmus mondja: «Szíves készség a jót akarni és eselekedni».

A nevelés czélja tehát az akaratot és eselekvést a szépnak és jónak megnyerni; épen azért olyan eszközökre van szüksége, melyek a gyermek akaratát és eselekvéseit irányítják, vezetik, a hol szükséges támogatják, esetleg visszatartják.

A nevelésnek ezen gyámoltó, vezető, védő és serkentő eszközeit közös néven fegyelmezésnek hívjuk.

A fegyelmezés tehát a jövőbe tekint, a reménységre támaszkodik és türelmes várakozás alakjában jelentkezik. Épen azért legnehezebb az összes nevelői ténykedések között, miért is sok tanulmányt, gyakorlatot és békétürest kíván.

Főnt említettem, hogy a neveléssel az erényt akarjuk megtestesíteni a növendékben. Mivel pedig az erény tudatos eselekvések végeredménye, tehát a nevelésnek tudatos eselekvésekre van szüksége. Tudatos eselekvések tápláló anyja pedig az oktatás, azért a fegyelmezés első eszközének az oktatást kell elismernünk.

Tudásunk apró, lassankinti lerakódásai a szemlélettel kezdődnek, úgy hogy mikor az oktatás veszi gondjai alá a gyermeket, már talál lelkében ismereteket, melyeket a külső világ ezer meg ezer tárgya kínálgatva nyújtott. Ezen ismeretek birtokában azonban a gyermek gondolköre igen szűk és korlátolt volna, épen arra való az oktatás, hogy azokat az ismereteket sokoldalúvá, arányossá, összefüggővé és közvetlenné tegye.

Ismereteket egész életünkön keresztül szerzünk. Az a közmondás: «A jó pap holtig tanul», többé-kevésbbé minden emberre érvényes kisebb, nagyobb mértékben.

Ismereteink kétfélék: Vannak olyan ismeretek, melyeknek birtokába az élet rendes viszonyai

között juthatunk és vannak olyan ismeretek, melyeket az ember különös életviszonyai nyújtanak. Az előbbieket a jelentősebbek, mert azok szabnak irányt a jellem fejlődésének. A jellem pedig az erkölcsi cselekvések rugója. A nevelőnek tehát fő teendője itt az a törekvés, hogy a gyermek a jellemfejlődés kívánalmainak megfelelő helyes ismeretek birtokába jusson; mert határozottan rossz hatással van a jellem fejlődésére, de különösen sorvasztja azt, ha a gyermek későn jut annak tudatára, hogy ismeretei nem nyugszanak helyes alapokon.

Az oktatás különféle cselekvési módokat birtokába juttatja a gyermeket, melyek közül tetszése szerint választhat. A céltudatos fegyelmezésnek most az a dolga, hogy megtanítsa a gyermeket ezen cselekvési módokat egyikének, vagy másikának végrehajtására; szóval, hogy megtanuljon a gyermek akarni. A fegyelmezésnek ezt az eszközt szoktatásnak nevezzük.

Mikor a kis gyermek járnai kezd, egyengeti apró lábacskáit, hogy az egyensúlyt megtartsák; eszik ugyan, de újra fölveszi a küzdelmet, mert valamely távolabb fekvő tárgy birhatásának esabíngere vonzza. Hasonlóképp alakulnak a jellemfejlődés útjai is, csak hogy itt a csábító erő vonzalma nem oly erős. A gyermek sokszor gondolkozva megáll munkája kezdetén s maga előtt látja az akadályokat, melyek céljának elérésében hátráltatják. Ekkor van a nevelő buzdító szavaira szükség, hogy a gyermek tanuljon meg túrni és akadályokat leküzdeni; s ha ereje gyenge volna a munka elvégzésére, a nevelőnek segítenie kell őt, mert az el nem ért siker mindig bátortalanságot szül.

A gyermeknek semmire sincs erősebb hajlama, semmiben nagyobb öröme, mintha a felnőttek cselekvéseit utánozhatja. A gyermek ezen tulajdonságát a nevelőnek nem szabad figyelmen kívül hagynia, mert «az erkölcsi nevelés sarkpontja valóban nem azon fordul meg, mit benne tanítunk és tanulunk, mint sokkal inkább azon, a mit abban mi magunk teszünk», mondja Szvorényi. Ha a gyermek látja azt, hogy a nevelő maga is cselekszik s hogy a cselekvésében fölmerült akadályok nem szegik kedvét, hanem iparkodik azokat elhárítani, hogy célját érhesse: úgy bizonyára az ő kedvét sem fogja elrontani holmi esekélyke gát, melyet a leggyengébb akarás is megszüntethet. Ezért mondja a közmondás: «A példa vonz». Tehát a fegyelmezés egyik hathatós eszköze a példa.

Nagy óvatossággal megemlékszem végre a fegyelmezés azon eszközéről, melyet jutalmazásnak és büntetésnek nevezünk. Azért mondom nagy óvatossággal, mert némely laikusok csak a jutalmazásban és büntetésben keresik a fegyelmezés összes eszközeit. Mikor ők ezt teszik, hitük pusztán tévedésen alapszik, mivel ők azon ráhatásokat is, melyek csupán a jelennek élnek, milyenek pl. az iskolai rend, csend és figyelem főtartása, fegyelmezésnek gondolják, holott ezek

közvetlen nem hatnak a növendékre képzőleg, azért ezeket a pedagógusok, megkülönböztetésül a fegyelmezéstől, vezetésnek, kormányzásnak, rendtartásnak stb. nevezik.

A nevelő arra törekedjék, hogy a gyermek igazi jutalmát és büntetését saját tetteiben lássa és keresse, mert a jutalmazás másik neme, az anyagi jutalmazás könnyen czélját tévesztheti.

Röviden összefoglaltam a fegyelmezés eszközeit; az itt elősoroltak mind az észre és akaratra vonatkoznak; ezek mellett azonban nem szabad a kedélyt sem figyelmen kívül hagynunk, mert mint bold. Samu József k. ig. mondta: «Ha a nevelés célját tekintjük, kitűnik, hogy annak nemcsak az észre és akaratra kell hatnia, hanem a kedélyre is, mert mielőtt az utóbbit elhanyagoljuk, nevelésünkben egy hézag támad és így tökéletlen lesz». Azért a nevelés akkor oldja meg helyesen föladatát, ha az eszképzés mellett a szívképzést sem hagyja figyelmen kívül.

Zirczen.

Végh Győző.

A Szent-István-Társulat kiadványai.

Az igazgató jelentéséből.

A fölölvasások sorozata a következő füzetekkel szaporodott:

30. szám: Szaitz Leo, a katolikus újságírás magyar úttörője. Irodalomtörténeti tanulmány. Irta Leskó József.

31. szám: Az általános választói jog. Irta Francisey Lajos dr.

32. szám: Geometriai axiómák. Irta Suták József dr.

33. szám: A rigómezei ütközet. Szerb népdal a XIV. századból. Fordította Margalts Ede dr.

34. szám: A Toldi-monda. Irodalomtörténeti tanulmány. Irta Bartha József dr.

35. szám: Mezőlaký Ferencz zalavári apát és emek végrendelete folytán indított nagy fiskusi pör. Irta Füssy Tamás.

36. szám: A napon észlelt jelenségek természetének magyarázata. Irta Fényi Gyula S. J.

Mint könyvtárnok jelentem még, hogy könyvtárunk, igen szép és praktikus felszerelésű új helyiségében, most van rendezés alatt. Lajstromozása már csak pár napi munkát vesz igénybe. Az évi rendes szaporulatot kívül, melynek nagyrészt hazai és külföldi folyóiratok képezik, 1898-ban 542 frt 73 kr és 1899-ben 438 frt 42 kr értékben, ajándékozás útján a következő művekkel gazdagodott:

Az egri érseki jogliczeum története. Irta Udvarý László dr., Samassa József dr. egri érsek úr ő excellenziája ajándéka.

Monumenta Romana Episcopatus Vespreniensis. II. kötet. Hornig Károly báró, veszprémi püspök úr ő excellenziája ajándéka.

Szent Bernát élete és művei. Két kötet. Irta Piszter Imre dr. Vajda Ödön zirczi apát úr ő méltósága ajándéka.

Csongrád vármegye története. Irta Zsilinszky Mihály dr. Dr. Csató Zsigmond esongrádmegyei alispán úr ajándéka.

Az Osztrák-Magyar-Monarchia írásban és képen. I—XVI. kötet. A muzeumok és könyvtárak országos fölügyelőségének ajándéka.

A három kassai vértanú. Irta Hennig Alajos S. J.

A nagy áldozat. Irta Tóth Mike S. J.

Középeurópai műépítmények. Irta Tóth Mike S. J. Hajdan és most. Jézus szent Szívének tisztelete Magyarországon. Irta Tóth Mike S. J.

Az utóbbi négy munka ajándékozója Tóth Mike kalocsai Jézus-társasági tanár és szerkesztő.

A na
netünke

Ezz
a szoros
ról. Tő
annak,
kiadás
ról ápol
a magy
kodásun
nem vo
vannak
kritikus
meltatla
mitsem
magyar
abban
sét hog
látja le
ben ser

Van
dent, o
merülő
ettől a
Ok fele
nak ke
kezősül
niok. B
ha eg
haladtu

Az
kath. t
áldozat

Kiv
körlev
leányok
érsék
nek al
kezdet
nek al
julius
megye
107. la
2. ss-r
eszter
torok
esleget
levő c
azonba
szerelv
nem f

Pe
ország
az ala
és seg
hivatn
alapsz
kerüle
tanfelt
telend
javasl
megje
értelm
tok és
által
műkö
üttal
legutó
a seg
számi
nyitva
Ázon

A nagylelkű adakozóknak e helyütt is hálás köszönetünket nyilváníthatjuk.

Ezzel, mélyen tisztelt Nagygyűlés, beszámoltam volna a szorosán hivatalomhoz tartozó társulati tevékenységről. Törekedtem lehetőleg tökéletes és hű képét adni annak, hogy mint teljesítette Társulatunk a könyvkiadás terén misszióját s mint igyekezett a maga részéről ápolni és gyümölcsösíteni azt a szellemi tőkét, mely a magyar katolicizmusban rejlik. Hogy minden iparkodásunk mellett az összes kívánalmaknak eleget tenni nem voltunk képesek, azt igen jól tudom. Számosan vannak ugyanis hazánkban a terméketlen, meddő kritikuskok, kik egyébként sem értenek, mint a zsörtölődő méltatlankodáshoz, zúgóidáshoz s akik, bár maguk mitsem alkotnak, bár egyetlen téglával sem járulnak a magyar katolikus kultúra épületének fölemeléséhez, abban mesterek, hogy a munkások kedvét és lelkesedését hogyan és mivel lehet lehasználni. Minket — Isten látja lelkünket — ezek el nem csüggesztettek s a jövőben sem fognak befolyásolni.

Vannak ismét mások — a telhetetlenek — kik mindent, de mindent innen remélnék, pillanatonként fömerülő eszméik, terveik, sőt álmaik megvalósítását is ettől az úgynevezett «dúsgazdag» Társulattól várják. Ok feledek, hogy minden Társulat intézőinek előrelátónak kell lenniök s nemcsak a szellemi, de a rendelkezésükre álló anyagi eszközökkel is kell tudni számolni. Bizonyára megvolt annak is a maga nyomós oka, ha egyben-másban óvatosak voltunk s fontolgatva haladtunk.

Az ismertetés végén örömmel konstatálhatjuk, hogy a kath. tanintézetek szükségleteit illetőleg, a Társulat oly áldozatokat tesz, mely hálát és tiszteletet parancsol.

HIVATALOS KÖZLÉSEK.

Kivonat az esztergomi főegyházmege VII—X. körleveleiből. *Főlvétel a nagyszombati fia- és esztergomi leányórvaházba.* Nehai Simor János bíboros, esztergomi érsek alapította két érseki árvaházban a jövő iskolai év kezdetével néhány ingyenes hely üresedésbe jöven, ezeknek alapszabályszerű betöltése céljából ezennel f. évi július 10-éig pályázat nyílik. Hivatkozással a főegyházmegei körlevelekben (1887. évf. 90. lap, 1890. évf. 107. lap) közölt alapszabályokra, nevezetesen az 1. és 2. §-ra, figyelemztetjük az érdekelteket, hogy csak esztergom-egyházmegei egész és félárva, illetve kántorok és tanítók árvái és csak annyiban számíthatnak esetleges fölvetésre, a mennyiben ezt az üresedésben levő csekély számú helyek megengedik. Oly kérvények azonban, melyek nincsenek az előirt módon kellőleg fölszerelve és az illető plébános ajánlólevelével ellátva, nem fognak figyelembe vétetni.

Felhívás. Az orsz. kath. segélyalap pályázata. Az országos kath. tanítói segélyalap mindazon tagjai, kik az alapszabályok 8. és 15. §§-ai értelmében ösztöndíjak és segélypénzek elnyerhetésére jogosultak, ezennel felhívhatnak, hogy kellően fölszerelt folyamódványaik az alapszabályok 20. §-ának e) pontja szerint az alespereskerületi alapgyűjtő-bizottság, illetve az alespereskerületi felügyelői hivatal útján az illető egyházmegyei főtisztelendő hatósághoz folyó évi július hó 15-ig indokolt javaslat kíséretében betérjesszék. Szíves tájékozással megjegyzem, miszerint a központi bizottság határozata értelmében maga a folyamódvány, a benne foglalt adatok és indokok hitelesítése végett az illetékes plébános által aláírandó és ezen hitelesítés sem községi, sem működési bizonyítvánnyal nem helyettesíthető. Együtt megjegyzem, hogy az alap azon t. tagjai, a kik a legutóbbi három év folyamán támogatásban részesültek, a segélypénzek jelen évi kiosztásánál segélyre nem számíthatnak. Tekintettel a beiratási időre, iskolai bizonyítványokat legcélszerűbb hiteles másolatban csatolni. Azon folyamódványok, melyekhez tagsági könyvecske

nincs mellékelve, vagy melyek nem az egyházi hatóság útján vagy a kitűzött határidőn túl érkeznek be, nem fognak figyelembe vétetni. Esztergom, 1900. évi május hó 10-én. — Dr. Walter Gyula, az orsz. kath. tanítói segély-alap központi bizottságának elnöke.

A Simor- és Szabó-alapítvány kamatainak szétosztása.
A b. e. Simor János bíbornok hercegprimás által lelett iskolai alapítványnak kamatai a Szabó József püspök által létesített alap kamataival együtt a lefolyt 1899. évben 7131 frt 43 krt tettek ki, mely összeg a következő kath. iskolák, továbbá szegényebb javadalmazású vagy egyébként segélyre érdemes tanítók között osztott szét. A segélyben részesült községek a következők: Balassa-Gyarmat 250 frt, Baracska 100 frt, Bácsa 100 frt, Béla 50 frt, Brezova 100 frt, Dévényújfalú 100 frt, Dunaújfalú 50 frt, Gúta 300 frt, Győr-Ujfalu 100 frt, Huorka 100 frt, Imely 50 frt, Kisoroszi 50 frt, Komárom-Szent-Péter 200 frt, Lábatlan 80 frt, Mártonfalva 100 frt, Megyeresi 50 frt, Nagypakai 60 frt, Nagy-Surányi 125 frt, Nagy-Tapolcsányi 100 frt, Nógrád-Ludányi 200 frt, Nyitra-Pásztói 70 frt, Podhrágyi 50 frt, Salgói 150 frt, Sasvári 100 frt, Szalatnyai 100 frt, Szőgyei 50 frt, Tótgurabi 100 frt, Vellusóci 50 frt, Veszelei 50 frt, Závadai 50 frt, Zebegényi 50 frt. Segélyben részesült tanítók a következők: Garam-szent-györgyi 100 frt, únyi 100 frt, garam-sőlmosi 70 frt, Jóka Bálint nagyfajkúrtli 50 frt, Kopasz József miavai 50 frt, Valló József ó-turai 50 frt, Gerley Mátyás verebélyi 25 frt, Halász Mátyás bajóthi 25 frt, Ruzsicska Imre fekete-kelecsényi 25 frt, Szokoly István bussai 25 frt, Szvoboda Vincze zebegényi 25 frt, Tóth Jánosné medvei 25 frt, Acsay Mihály csolnoki 20 frt, Bilszky János mária-nosztrai 20 frt, Bolédóvics Ferenc lehotai 20 frt, Boreczky Antal modorfalvi 20 frt, Borsody Ignác esicsói 20 frt, Csongrády Vince oroszka 20 frt, Damszky Antal p. földemesi 20 frt, Dualszky Géza győrvámosi 20 frt, Fajkos Ödön kicsindi 20 frt, Farnady István darnói 20 frt, Hendrik Gyula kisujfalusi 20 frt, Holeczky Nándor győr-újfalusi 20 frt, Janda János dejte 20 frt, Józsy Sándor grinádi 20 frt, Kánya Lajos füzesgyarmati 20 frt, Kenderessy István bankai 20 frt, Kertay János nagybajesi 20 frt, Kmetty Mihály tópataki 20 frt, Koller Lőrinc leányvári 20 frt, Körner Ferenc győr-újfalusi 20 frt, Kytler Alajos majthényi 20 frt, Kytler Matild vág-újhelyi 20 frt, Kuppis Géza kereszturi 20 frt, Littomericzky Ferenc székelyfalvai 20 frt, Matulay József máriavölgyi 20 frt, Matusik Pál csarádi 20 frt, Mohay Gyula pataki 20 frt, Nedeczky Ferenc h-pásztói 20 frt, Nizsnvánszky József konyhai 20 frt, Paulikóvics Vilmos királyrévi 20 frt, Polák Sándor kolosnmai 20 frt, Preiner Endre boldogfalvi 20 frt, Rehorovszky István keszefalvai 20 frt, Resskó Márton merasieci 20 frt, Ribánszky József bars-esekei 20 frt, Somogyi Aladár nagylóti 20 frt, Szabó Béla tanító 20 frt, Szikszay József tergenyei 20 frt, Szilézy Ágnes miavai 20 frt, Szkladányi Béla szent-antali 20 frt, Sztrélky István felső-attraki 20 frt, Szűts János semptei 20 frt, Tóth János zámolyi 20 frt, Varga Ferenc szőgyei 20 frt, Vágner János kispáthi 20 frt, Veszely István bars-bessenyői 20 frt, Virsik István baromlaki 20 frt, Urbán Tamás ny. tanító 20 frt, Czinege Nándorné csábi 15 frt, Gyárky Jánosné csábi 15 frt, Wittver Józsefné nagy-zellői 15 frt. Összesen 63.

A pécsi tanítóképző-intézetnél az 1899—1900-iki magánvizsgálatok f. évi június hó 23-án és 25-én tartanak és pedig az írásbeli 23-ikán, a szóbeli 25-én, mindig reggeli 8 órakor. Folyamódványok keresztlevéllel, működési, erkölcsi és tanulmányi bizonyítványokkal és engedélyokmányokkal fölszerelve legkésőbb f. évi június hó 14-ikéig alulírott igazgatóságához beküldendőek osztályonként fizetendő 20 frt 15 kr vizsgálati díjjal együtt. Kelt Pécsen, 1900. május 12-én. *A pécsi püspöki tanítóképző igazgatósága.*

Főlvétel a tanítónőképzőbe. Az angolkisasszonyok vezetése alatt álló kir. kath. elemi tanítónőképző-intézet első osztályába és a IV. kerületi kath. polgári iskolai tanítónőképző-intézet egyes szakcsoportjainak I., II., III. évfolyamaira a szabályszerű beiratások f. é. június hó

30-án és a felvételi vizsgálatok július hó 1-én tartatnak meg, mely körülményről az érdeklődő szülők tisztelettel értesítenek. Budapest, 1900 május 16. *Az igazgatóság.*

EGYESÜLETI ÉLET.

Meghívó. A «Keszthely-sümei róm. kath. tanítói kör» tavaszi rendes közgyűlését f. évi május 30-án délelőtt 9 órákor fogja megtartani Sümei, az elemi népiskolában. A gyűlést reggeli 129 órákor szentmise előzi meg. A gyűlés tárgysorozata külön meghívón fog a kör t. tagjaival közöltetni. Kelt Végeben, 1900 május 7. *Pószóvár Gyula* kör-elnök.

Meghívó. A «Tata és Kisbér vidéki néptanítók-egylete» Nagy-Igmándon, a róm. kath. népiskola nagyobb termében, május hó 31-én d. e. 10 órákor tartja rendkívüli közgyűlését. Tárgysorozat: 1. Fél 10 órákor Veni sancte. 2. Elnöki megnyitó és jelentés. 3. Eben-féle számológep — s gyakorlati alkalmazásának bemutatása. — Előadja Eben Mihály dr. zsámboki plébános úr mint vendég. 4. Czukrász Róza — Irva-olvasás tanmódszerét bemutatja Király Károly vasdinyei főtanító. 5. Indítvány az orsz. tanítói nyugdíj-törvény revíziója tárgyában, tekintettel a kántortanítók viszonyaira. Előadja Pásztor Imre kethelyi kántortanító. 6. Felhívás az orsz. tanítók házat kezelő Eötvös-alapba való belépésre. Előadja Király Károly. 7. Képviselők választása az orsz. kath. tanítók kongresszusára. 8. Egyéb indítványok. Kethely, 1900. május hava. *Esztergályos József* elnök, *Pásztor Imre* főjegyző.

Meghívó. A szatmár-ugoesamegyei róm. kath. néptanító-egyesület folyó évi rendes közgyűlését május hó 29-én, kedden délelőtt 10 órákor tartja meg Szatmáron a «Czezil-egylet» helyiségében, melyre az egyesület t. tagjai és a tanügy barátai szíves tisztelettel meghívotnak. A közgyűlés tárgyai: 1. Elnöki megnyitó-beszéd. 2. Titkári jelentés a múlt évi egyesületi életéről. 3. A számvizsgáló-bizottság jelentése a pénztár állapotáról és a fölmentvények megadása. 4. A bíráló-bizottság jelentése a pályázat eredményéről. 5. Részlet a pályadíjnyertes dolgozalból. Fölolvassa a szerző. 6. A «szövekteljesítő» Gyakorlati előadás a szatmári kir. kath. tanítóképző-intézet III. és IV. éves hallgatóinak. Tartja Bodnár Gáspár képzőint. tanár. 7. A tanterv-kérdés. Kelle-e külön tanterv az osztott — s külön az osztatlan iskolában? Előadó: Mondik Endre szatmári tanító. 8. A jövő évi közgyűlés helyének megállapítása. 9. Indítványok. (Vörösmarty Mihály születésének 100-ik évfordulója tárgyában.) 10. A közgyűlést a szekesegyházban 9 órákor szentmise előzi meg. Közgyűlés után ebéd a kath. kaszinóban. Az Egyhm. Hatóság 241/1884. sz. rendelete alapján a gyűlésen megjelenő tanító urak fuvar- és napidijukat hitközségeiktől kériék, ha ez nem volna eszközölhető, ez esetben az összeg a templompénztárakból utalványoztatik. Egyben 1900. évi tagdíjait legyenek szívesek egyesületünk pénztárosának az alkalommal átadni. Kelt a Szatmár-ugoesamegyei róm. kath. néptanító-egyesület nagy választmányának 1900. évi május hó 2-án tartott gyűléséből. *Bodnár Gáspár*, elnök. *Mondik Endre*, jegyző.

IRODALOM.

Magyar olvasókönyv a középiskolák I. oszt. számára. Szerkesztette Prónai Antal dr. — Képekkel. — **Magyar nyelvtan mondattani alapon közép- és polgári iskolák I. és II. oszt. számára.** Irta Bartha József dr. Mindkettőt kiadta a Szent-István-Társulat 1900. (A nm. vallás- és közokt. miniszter úr által a középiskolák számára engedélyezett tankönyvek.) Az amnyi érdemet szerzett Szent-István-Társulat, megértve a kör intő szellemét, nem elégszik meg azzal, hogy elemi iskoláinkat jó és erős iskolakönyvekkel lássa el, hanem gon-

doskodik olyan középiskolai könyvekről is, melyek, míg egyrészt a modern pedagógiai minden követelményének sikeresen megfelelnek, addig másrészt semmi olyast sem tartalmaznak, mi a keresztény nevelés szempontjából csak a legkisebb mértékben is kifogás alá eshetnek. Az előttünk levő két könyv is a Szent-István-Társulat világra- valóságát bizonyítja. A jövő iskolaévből részleg életbe- lépő új tanterv új könyveket is kíván és a mostani könyváradatban előkeelő hely illeti meg mind Bartha, mind Prónai könyvét. Az olvasókönyv nagy pedagógiai körültekintéssel van szerkesztve. Az olvasmányok tel- jesen az utasítások szellemében vannak összeválogatva. Az olvasmányi darabok stílusa könnyen érthető. Dícséret illeti a szerkesztőt, hogy helyes tapintattal több katho- likus tárgyú olvasmányt is vett föl s e mellett az ifjú- ság hazafias érzésének ápolását is nagyban előmozdítja, mert szent István, szent Imre herceg, szent László legendái mellett megismerkedik a hún-magyaromda leg- vonzóbb alakjaival is. A költemények közt találkoznak mellőzött Mindszentynk egy szép versével is. Az olvasott darabok emlékeztetbe való vésését szép és változatos képek segítik és támogatják. *E könyvet a nm. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter 1211—1900. számú rendeletével engedélyezte.* Ára füzve 1 korona 60 fillér, vászonkötésben 2 korona. Az olvasókönyv hű támogatója annak az elméletnek, melyet Bartha dr. minden tekint- tetben jeles nyelvtana nyújt. Ez a nyelvtan, melynek szerzője nyelvészeti téren jól hangzó nevet vívott ki magának, határozott nyereség az irodalomra nézve. A szerző anyagán teljes bizottsággal uralkodik s ha itt- ott ismétlésbe esik, nem az ő hibája, hanem azon rend- szeré, melyet az utasítások eléje szabtak. Ezt különben előzavában maga is beismeri, tehát eljárása teljesen tudatos. A helyesírást lelkiismeretes alaposággal tár- gyalja. A ki kis diákok tanításával foglalkozott, tudja, micsoda nehézséggel kell e téren a tanárnak megkü- zdenie és mégis mennyi türelemre van szüksége, hogy a IV. osztályig valami megnyugtató eredményt érjen el. Bartha általában sikeresen használja föl az újabb nyelvi kutatásokat. Legtöbb cikkén bizonyos eredeti szín, ön- álló és mégis helyes fölfogás vehető észre. A határozók tana nála sokkal érthetőbb, mint más szerzőknél. A mit a határozott és határozatlan tárgyról, a többtagú mon- datrészekről s ezekben az alany és állítvány egyezéséről mond, nagyrészt újításszámba megy de helyes, és világos. *Bartha József magyar nyelvtanát a nm. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium 1963—1900. számú rendeletével approbálta.* Ára füzve 1 korona 20 fillér, vászonkötésben 1 korona 60 fillér. Mind az olvasókönyv, mind a nyelvtan teljes mértékben megérdemelte a minisz- teri megerősítést. A magyar nyelv tanárain a sör, hogy a szép kiállítású munkák középiskoláinkban olthónra leljenek. Megrendelhetők a Szent-István-Társulat könyv- kiadóhivatalában: Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.

Beküldetett. *Szentbeszéd.* A budavári Mátyás- templomban 1900. évi ápril hó 13-án Nagypénteken mondotta *Walter Gyula* dr. A formai és tartalmi tökélyhez mintául vehető szentbeszédet minden tanfelfű is haszonnal olvashatja, mert a keresztény nevelés- hez irányító elveket meríthet abból. — *Csalítás* a leg- szebb erény. Irta: Aster. Minden jog föntartva. Ára ?

VEGYESEK.

A minimális és maximális tanterv. A magyar tanítók kaszinója tanügyi bizottsága Patasies János igazgató elnöklésével tartott népes ülésében foglalkozott Ember Károly előadása alapján: Az osztatlan népiskola tanterve kérdésével. Ember szabad előadásban neveléstörténeti, módszertani, lélektani alapon és nemzeti szempontból világitotta meg azt a gyakorlati élethől merített meg- győződését, hogy az osztatlan népiskolák számára külön minimális tanterv szükséges. Az előadást követő élénk vitában résztvettek a külön tanterv mellett: Weszely Odón dr., Hajnal Adolf és Schönviczky László; az egy-

séges ta
A szakc
ebben a
miniszte

Kösz
kath. ha
az iza
tanulót
sitott sz
han rész
is *Wlad*
25 év

Béla, H
Korenes
kovics J
Imre, S
Vinkovic
hávbán
nyertük
értesíte
vesen k
rendeze
után a
Kérem
beküldés
VIII. Józ

Tan
tanító l
dr. Pro
igazgató
Reggel 8
négy sz
szent gy
litaniáiv
szent ál
folyamá
János k

Tan
kath. ta
1900. é
melyen
tenység
Ferenéz
iskolák
nyai ta
vitatott
lák rés
szükség
népisko
ez eset
olvasók
czett bi

A.
tésért.
tek. Ké
közélet
terv es
püspök
M. Zs.

Ugy
dalom
jövede
lyel e

séges tanterv mellett: Szabó B. László és Bardócz Pál. A szakosztály magáévá tette az előadó véleményét s ebben az értelemben fogja határozatát fölterjeszteni a miniszterhez.

Köszönet. Nagys. és föltiszt. Balog Mihály mármarosai kath. helynök és főesperes úr legközelebb meglátogatta az izai görög. kath. népiskolát, mely alkalommal tiz tanuló a magyar nyelvben és egyéb tárgyakban tanított szorgalmukért egyenkint egy-egy korona jutalomban részesített. Ezért hálás köszönetet mond e helyen is *Wladimir Endre*, görög-kath. tanító.

25 éves találkozó. Kartársi szeretettel kérem Cseszko Béla, Hencz Vince, Hermann János, Huber Antal, Korenesy István, Kucséra János, Mihalovics Lajos, Palkovics János, Budinszky István, Ruzsitska Imre, Schill Imre, Schwartz Móricz, Szokoly István, Tóth Ignác és Vinkovics Agoston volt tanulóársaimat, kik 1875. július havában az esztergomi kir. érs. tanítóképzőben együtt nyertük a tanítói oklevelet, hogy hollétükről alulírottat értesíteni szivesek legyenek. A jubileumi szent-év kedvesen kínálkozó alkalom arra, hogy az Esztergomban rendezendő ünnepségek idején — aug. 15-én — 25 év után a még életben lévő tanárainkkal együtt lehessünk. Kérem azért a résztvevési szándék s a pontos cím beküldését. Györfly János székesfővárosi tanító, Bpest, VIII. Józsika-u. 23.

Tanítók szentgyakorlata. A kemencei kerület tanítói kara esütörtökön, azaz május 10-én Kemenezén dr. Prohászka Ottokár esztergomi szeminárium elnöke vezetésével a következő szentgyakorlatokat végezték. Reggel 8 órakor szentmisével vette kezdetét, napközben négy szentbeszéd volt, megszabott időben a tanító urak szentgyónásukat végezték, délután 6 órakor az ájtatosság litániával végződött. Másnap kiki saját plébániájában a szent áldozáshoz járult. A ker. tanító urak az egész nap folyamán a fáradhatatlan s vendégszerető főt. Fellermayr János ker. tanfelügyelő esperes úr vendégei voltak.

Tanítógyűlés. A Szombathely-egyházmezei róm. kath. tanító-egyesület alsó-lendvai köre tavaszi gyűlését 1900. évi május hó 16-án tartotta meg Cserenesózon, melyen a következő szakdolgozatok tárgyaltak: a) Felfedezés köréből egy mintaleckét olvasott föl Koller Ferenc alsó-lendvai tanító úr. b) Gazdasági ismétlőiskolák szervezéséről értekezett Koczuván János bagonyai tanító úr. Tüzetesen tárgyaltott, illetőleg megvitattott: a) Szükséges-e az egytanítós, osztatlan népiskolák részére külön tantervet készíteni? b) Ha pedig nem szükséges, vagyis ha az egy- és több tanítós összes elemi népiskola részére ugyanegy terv szolgálna színórmértékül, ez esetben az osztatlan elemi népiskolákban minő tanterv- és osztály-csoportosításokkal és minő szerkezetű olvasókönyvekkel lehetne az általános tantervben kitűzött célt biztosítani?

Szerkesztői üzenetek.

A. N. Olvastuk. Köszönet a jóindulatú figyelmeztetésért. — D. M. Levélben feleltünk. — T. G. Beérkeztek. Köszönet és üdvözet. — R. J., Gy. J., B. J. Közzétettük. — P. I. Pegyvernek. Közlésre vár. Legközelebb jönni fog. — N. K. Radvány. A közölt tanterv csak javaslat s még nem nyerte meg a nagymélt. püspöki kar megerősítését. — W. E. Közzétettük. — M. Zs. Nem használhatjuk. Több levélre a jövő számban.

Felelős szerkesztő: Ember Károly.

PÁLYÁZATOK.

Esztergom érseki megye.

Úgy a nagy-, mint a kis-ülési kántortanítói javadalmára pályázat hirdettek. A nagyülési kántortanító jövedelme terményekben és készpénzben az államsegéllyel egyetemben 950 korona: a kisülésié pedig 940

korona. A pályázat határideje *junius 10-ike*. Pályázók kérvényeiket a nagyülési (Barsm., u. p. Ujbánya) *iskolaszéki elnökhöz* intézzék. 188 1—1

Kassai egyházmegye.

A **czékei** róm. kath. kántortanítói állás hirdettek. Jövedelme 500—600 frt és rendes lakás. A választás helyszínén *május 28-án* 187 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

Sávolyi (Nógrádm.) kántortanítói állomásra pályázat hirdettek. Nyilvános pályázat s választás *május 31-én*. Jövedelem: természetben lakás, 2 szoba, konyha, pincze. Két kert 665 ööl. Rét 2 hold 302 ööl. Szántóföld 4 hold 200 ööl. Filiákból 2 szekér széna. Párber, 1/2 tiszta búza minden pártól (mintegy 56 kiló) és 20 fillér. Fa: Sávolytól 4 szekér, két filától 2—2 szekér. Minden földesgazda gyermeke után egy szekér fa (16). Cselédgyermek fizet 1 koronát. Ismétlőtől egy-egy korona. Tandij ezimén a községtől 120 korona. Legelő van. Stóla 80 korona. Miskéből 30 korona. Korpótlék 100 korona. Tanterem-fűtésre 4 ööl fa. Személyes megjelenés szükséges. Sávoly (Nógrádm.) *Nagy Kálmán*, plébános. 190 1—1

Székesfehérvári egyházmegye.

Pályázat a **perbáli** (Pest mellett) bútorozott és fűtött szobán kívül 300 fittal díjazott kath. tanítói állásra. *Herbst József* iskolaszéki elnök. 189 1—1

„Szónokló tanító”

utatisás a beszéd művészetében, alkalmi beszédek gyűjteménye: Ő Felsege a király névünnepére, október 6-ra, márczius 15-re, április 11-re, tanév végére, 10 szobor ünnepére, különböző ünnepies alkalmakra, iskolai ünnepélyekre, tisztelgésekre stb. stb. összeállította **Gramma Döme**, kir. s.-tanfelügyelő. A **186** beszédet tartalmazó kötet 184 ára **5 kor. 20 fil.** Kiadja a 2-3

Polatsek-fele könyvkereskedés Temesvártt.

Megrendelhető 1 kor. havi részletekre is.

Orgona-építési műintézet.

RIEGER TESTVÉREK

Budapest, Garay-utcza 48.

Rieger Testvérek Jägerndorfi (Osztr.-Szil.) es. és kir. udvari orgona-gyárának fiókja. Legolcsóbb áron kiváló orgonákat szállítanak.

A cég 25 évi fennállása óta

700-on felül új orgonát

épített, melyek közül 255 esik Magyarországra, a többi Norvégiába, Németországba, Romániába, Orosz-, Olasz- és Törökországba szállították.

Orgona-árjegyzékek ingyen és bérmentve.

A Szent-István-Társulat kiadványai

Budapesten, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.

T. cz.

A kiadásunkban megjelent *Iffjusági Iratokra* azzal a kérelemmel bátorkodunk becses figyelmét fõlhívni, hogy azokat az iskolai záróvizsgák alkalmából kiosztatni szokott jutalomkönyvek beszerzésénél tekintetbe venni és megrendelni kegyeskedjék.

Iffjusági irataink tartalmuknál és kiállításuknál fogva egyaránt igen alkalmas vizsgai ajándékok, s nagy részük a magy. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszteriumtól úgy ilyen alkalmakra, mint iskolai iffjusági könyvtárak részére ajánlást nyertek.

Midõn az alább czím szerint felsorolt iffjusági iratainkat újból kegyes pártolásába ajánljuk, vagyunk

Budapesten, 1900. május hóban

teljes tisztelettel

a Szent-István-Társulat

könyvkiadóhivatala.

IFJUSÁGI IRATOK.

Falusi gyermekek könyve. Irta <i>Anbõ A.</i> Ara kötve ... Kor. —80	Karácsonyi képeskönyv jó gyermekek számára. Ara kötve ... Kor. 2.40	Beppo, a lazzaroni fiu. Nápolyi történet. Irta <i>Rolfus K. Ford.</i> <i>Plöskül Rudolf.</i> Ara kötve ... Kor. 1.60
Aranka, vagy: Az alázatosság diadala a kevelység fölött. Kötve ... 1.—	Két fiu története. Ara kötve ... 50	Egyiptomi József. A mi kedves Üdvözítõnk Jézus Krisztusnak megragadó elõképe. Irta <i>Sieburg József.</i> Ara kötve ... 2.40
László fõherceg élete és halála. Irta <i>Bayan Mihály dr.</i> Sok szép képpel. Ara díszes köt. ... 1.20	A testvérek. Iffjusági elbeszélés. Irta <i>Könes István.</i> Két képpel. Ara kötve ... 80	Sötét napok. A három árva. Elbeszélések az iffusag számára. Kepekkel. Ara kötve ... 1.60
Az édes mostoha. Irta <i>Büttner Julia.</i> 4 képpel. Ara kötve ... 2.—	A vadon gyermeke. Iffjusági elbeszélés. Irta <i>Könes István.</i> Két képpel. Ara kötve ... 80	Szabadórákra. A kath. iffusag számára. Ara kötve ... 2.—
Testvérek vagyunk. Irta <i>Büttner Lina.</i> Negy képpel. Köt. ... 2.—	Levelek hugomhoz az olvasásról. Irta <i>Kisfaludy A.</i> Ara füzve 1 kor. 20 filler, kötve ... 2.40	A falu órangyala. Irta <i>Szabó Imre.</i> Ara kötve ... 1.40
Juliánka. Irta <i>Büttner Lina.</i> Elbeszélés serdülo leányok számára. Ara kötve ... 1.60	Magyar Szentegyházak regéi. Irta <i>Latkóczy M.</i> Ara kötve ... 2.40	Kicsinyek áhítata. Tartalmazza a vallásos gyermekirodalom legszebb verseit és elbeszéléseit. Irta <i>Szármord I.</i> Díszes köt. ... 2.—
Vallásosság és kincsvágy. Iffjusági elbeszélés Mexikó meghódítása idejébõl. Irta <i>Demény Dezsõ.</i> Ara kötve ... 2.—	Levelek az elsõ szent áldozás után. Franciaából fordította <i>Stadler Endre.</i> Ara felvaszonkötésben 50 fill. egészvászonköt. ... 80	A torony története. Irta <i>Szilágy János Gonosz idõk.</i> Irta <i>Könes I.</i> Két elbeszélés. Ara kötve ... 1.60
A lelkiismeret, vagy: Brooke Mari megpróbáltatásai. Amerikai elbeszélés. Irta <i>Dorsey Anna.</i> Ara díszes kötésben ... 1.60	A magyar történet századai. Irta <i>dr. Lörincz Gyula.</i> Ara díszes vászonkötésben ... 1.60	Tanulságos olvasmányok az iffuság számára. Kepekkel. Ara kötve ... 1.60
Laurencia. Elbeszélés a japan népeletrõl. Irta <i>Fullerton Georgina.</i> Ara díszes kötésben ... 2.40	Márta naplója. A nõ iffuságnak ajánlja a Sz.-István-Társ. Ara kötve ... 2.40	A várnai csata. Irta <i>Vaszary Kõlos.</i> Ara füzve ... 1.—
Martini Gusztáv életrajza. Irta <i>Gruber.</i> Ford. <i>Hörl Gy.</i> Köt. ... 1.60	Milleniumi emlékkönyv. Sok szép képpel. Ara díszes vászonköt. ... 1.60	Öröklámpa. Irta <i>Wiseman.</i> Ara felvaszonkötésben 50 filler, egészvászonkötésben ... 80
Hasznos mulattató. Gyüjteményes iffusági kiadvány Kepekkel. Díszes vászonkötésben ... 1.60	A Miklós országa. Irta <i>Pap bácsi.</i> Számos képpel. Ara kötve ... 1.20	Emlékkönyvecske a keresztény Magyarországnak kilencszázados évfordulójára. A kath. fiu- és leányiskolák növendékei számára Irta és szerkesztette <i>Ember Károly.</i> Ara ... 20
Hasznos olvasmányok az iffuság számára. Kepekkel. Díszes köt. ... 2.—	Karácsonyi aranykönyv. Irta <i>Pap bácsi.</i> A legdiszesebben kiállított verses képeskönyv 7—12 éves gyermekek számára. Ara színes egész vászonkötésben ... 4.—	Gyónási könyvecske kath. gyermekek számára. Irta <i>Dréher Tivadár.</i> Ara kötve ... 36
Virágosokor a kath. gyermekkertbõl. Irta <i>Huttler.</i> Ford. <i>Tóth M.</i> Kötve ... 1.60	Irodalmunk a milleniumig. Irta <i>Pintér Kálmán.</i> Számos szép képpel. Ara díszes vászonkötésben ... 1.60	A bérmálás szentsége. Elõkészítõ oktatások a bérmálás szentségének fölveteléhez. Összeállította <i>Norák Lajos.</i> Ara ... 24
Iffuság könyve. Elbeszélések és költemények. Ara kötve ... 2.—	Magyar drámái mesék a magyar iffuság számára. Irta <i>Pintér Kálmán.</i> Ara angol felvaszonkötésben ... 2.—	Szent-István elsõ magyar király. A kereszténységnek Magyarországon 900. esztendői jubileuma alkalmából írta <i>Kisfaludy Z. Lajos.</i> (Sok szép képpel.) Ara ... 32
Iffusági olvasmányok. Kepekkel. Ara kötve ... 2.—	Színjátékok iffusági színpadra. Irta <i>Pókorny Emánuel.</i> I. kötet. (Tartalma: Vértanúcsalád. — Morus Tamás.) Ara kötve ... 1.60	A szent Jobb, vagy: Az elsõ apostoli király szent jobb kezének története. Irta <i>Cenzer Lajos.</i> Ara ... 80
Az iffuság öröme. Mulattató és tanulmányos iffusági olvasmányok kath. fiu- és leánygyermekek számára. I—V. kötet. Ara felvaszonkötésben kötetenként ... 1.60	Ugyanaz. II. kötet. (Tartalma: A padlásszobában. — Az örökség. — Inkognitõ. — Az igazgató úr. — A fogadás.) Ara kötve ... 1.60	
Ugyanaz. fin. papíron. I—V. kötet. Egész vászonköt. ara kötetenként ... 2.40	Kis barátainknak. Versek, történetek. Irta <i>Prónai Antal.</i> Ara díszes vászonkötésben ... 1.20	
Szent Imre herceg. Elet- és jellemrajz. Irta <i>Karácson Imre.</i> Ara kötve ... 1.20		

Stephaneum nyomása. Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28a.

N

MAG

Megterjedel
Megl
oktatás
Elõf
Kézir

A fe
ben, el
sége
menyn
annyr
dalom
néven
Hol
társad
sem ké
tellen,
abban
nem is
Egy
vánulj
tõn ot
erõ fer
az alá
Ha
vuma
ügy e
ség el
elsõ s
másod
nagyol
A z
hatásk
ruházz
nek r
kötés
szakad
minder
Es k
lem ke
külözh
sorban
hivatás
ségébe
minder
a pap